

ELŐFIZETÉS:
 jul.-sep. . . . 1 frt. 50 kr.
 fél évre . . . 3 " " "
 A lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények a szerkesztőtulajdonosnak küldendők.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többzori hirdetésnél olcsóbb. Nyilttér sora 12 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések VOLF JÓZSEF kereskedése, BITTERMANN NÁNDOH nyomdája és a szerkesztőnél fogadtatnak el.

Egyes szám ára **15** kr. | Megjelenik e lap minden **7., 14., 21. és 28-án.** | Egyes szám ára **15** kr.

Zombor, 1878. évi december hó 17.

Bács-Bodrog megye évnegyedes bizottsági gyűlése.

Főispán úr Ó méltósága a folyó hó 17-ére kitűzött bizottsági gyűlést, a kevés számmal egybegyűlt megyei bizottsági tagok lelkes üdvözlése után megnyitván, felemlíté, hogy Ó csász. és apost. királyi felsége, Bács Bodrog megye közönségének a névnapja alkalmából nyilvánított üdvkívánatait legkegyelmesebben fogadni méltóztatott, és indítványozza, hogy a megye közönsége, Ó felsége a királyné születése napja alkalmából loyaltásának és őszinte hódoló tiszteletének szintén kifejezést adjon. Mely indítvány lelkes éljenzéssel fogadtatott.

Ezután következett a megyei közállapotokról szóló alispáni jelentés. Ebből örömmel említjük fel a központi tisztviselők dícséretet érdemlő tevékenységét, de azt oly erélyes és fáradhatlan alispán alatt mint Sándor Béla, a kinek a munkásság második természetévé vált, másképp nem is képzelhetjük; tisztársai szintén törekedtek versenyezni a derék alispánnal.

E jelentésből tudjuk, hogy az alispán úr, körútja alkalmával, figyelmét a járási tisztviselőkre is kiterjesztvén, azon tapasztalatot merítette, hogy intézkedéseinek nem tulajdonítanak oly fontosságot, mint a minő azokat megilleti.

Legfontosabb intézkedéseinek nem kellő erélylyel történt végrehajtása folytán azok eredménytelenek maradtak.

Állásából járó felelősség érzetében, nem mulasztá el az alispán úr, őket hivatalos kötelmeik buzgóbb, pontosabb és erélyesebb teljesítésére ismételve inteni. Ezen intéseinek és figyelmeztetéseinek azonban eredménye volt a nélkül, hogy kénytelen lett volna az alispán úr, egy ellen is törvényadta jogaiban és kötellességeiben szigorúbb eljárást alkalmazni. Általában azt tapasztalta az alispán úr, hogy a munkakedv s buzgalom és erély a tisztviselő társai között mindinkább növekszik, melyet fejleszteni és ez irányban példával előmenni legfőbb feladatának ismeri az alispán úr.

Az almási szolgabírói hivatalnál az ott tapasztalt rend tekintetében a legdícséretesebben kell meg-

emlékeznie; a futtakit is, leszámítva némely esekélyebb hiányokat, kellő rendben találta, míg a bácsinál rendtelenségek voltak.

Általában szükségesnek találta az alispán úr, hogy a szolgabírói hivatalok ügykezelését szabályozó utasítás bocsajtassék ki és az okból azt már elkészíté, életbeléptetés és ahhoz való alkalmazkodás végett a szolgabíróknak legközelebb kiadni fogja.

A központi hivataloknál, különösen pedig a segéd- és kezelői személyzetnél azt tapasztalta, hogy a hivatalos órák nem tartatnak meg, azokat újra szabályozta és azok megtartására éberem felügyel.

A megyei pénztárakat, törvényes kötelméhez képest, havonkint megvizsgálván, azokat mindenkor kellő rendben találta.

Megjegyzi, hogy az árvaszéki pénztárban másolatban őrzött kötvények eredetiekkel eddig ugyan kicserélve nem lettek, de a megyei árvaszék a közigazgatási bizottsághoz tett jelentése szerint, az eredetieknek megszerzése iránt a szükséges lépéseket már megtette.

Mint már a szeptember hóban tartott évnegyedes közgyűlésre beterjesztett jelentésben az alispán úr említé, a felette felszaporodott közmunka váltság díj hátralékok erélyes beszédésére különös figyelmet fordított.

Ebbeli törekvését eddig kielégítő siker koronázta, mert a folyó évi váltság díjakkal együtt 118657 frt 22 kr követelésből eddig sikerült behajtani 77961 frt 07 krt.

Kellemes kötellességének tartja a megyei közgyűlés tudomására hozni, hogy a behajtás körül legnagyobb buzgalmat és erélyt Kolozsváry Sándor futtaki szolgabíró úr tanusított, ki járásából eddig 23580 frt 94 kr szedett be és szállított be az alispán úrhoz.

Megjegyzi, hogy ezen hátralékok behajtása még most is folyamatban van, és reményli, hogy a jövő évnegyedes közgyűlésre azon örvendetes jelentést teheti, hogy már többé hátralék nincs.

Figyelme másik főtárgyát képezte a községeknél oly nagy számban hátralékban levő községi számadások beszerzése.

Midőn e tárgyban az első intézkedéseik megtette, akkor a községeknél hátralékban levő számadások száma 186-ra ment, mely szám eddig 43-ra apadt.

Ezen eredményt is csak a legnagyobb szigor alkalmazásával érhetette el, úgyhogy egy községi jegyzőt, ki a legtöbb számadással van hátralékban és ki azokat ismételt sürgetések dacára sem terjesztette be, hivatalától fel is függesztette.

Az alispán úr hiszi, hogy ezen példa a kellő hatást megteendi, és hogy ennek folytán, mire a jelen évi számadások beadására nézve az idő elérkezend, egy számadás sem lesz hátralékban.

Jövendőre a községi számadások beadására nézve a legnagyobb szigorral fog eljárni, és nem fogja tűrni, hogy azok a törvényben előirt határidőn túl adassanak be.

Nehogy a tavaszi árvíz a védtöltéseket nem kellőleg elkészítve találja, a duna és tiszamenti szolgabírákat úgy a megyebeli vízszabályozó társulatokat a védtöltéseknek az ősziidény alatti kijavítására és megerősítésére f. é. október hó 29-én 11786. sz. a. felhívta.

Ezen rendelet azonban az azután beállt kedvezőtlen időjárás miatt nem lett egészben foganatosítva. A tiszamenti védtöltések, hol rendszeresen megalakult vízszabályozó társulatok állanak fenn, — kellő rendben vannak, míg a dunamentiek hol ily társulatok eddig hiányoznak, a védtöltések fentartása és javítása igen sok nehézségbe ütközik.

Gondja lesz azonban reá az alispán úrnak, hogy most midőn az idő kedvezőbbre fordult, a még hiányzó munkálatok teljesítenek.

Hivatalos körutai alkalmával úgy az alispán úrnak más uton is szerzett tapasztalatai szerint a községi előljárók a törvényben előirt ama nemes feladatokat és kötelességüket, mely szerint ők a gyermekek iskolába járatását ellenőrizni, és az e részben hanyag szülőket és gyámokat inteni és megbüntetni tartoznak, — majdnem elhanyagolják, minek következménye az, hogy az iskolakötelesek több mint egy harmadrésze, 43000-en felül nem jár iskolába.

E végből f. é. október hó 18-án 11276. sz. a. a megyebeli szolgabírákhoz egy körrendeletet intézett az alispán úr, melyben reá mutatván a bajra és annak leggyakoribb okaira, utasította a szolgabírákat, hogy a községi előljárókat ez iránybani törvényes kötelemük teljesítésében egész szigorral ellenőrizzék és eljárásukról az alispán úrhoz három havonként jelentést tegyenek.

Az alispán úr az országos közmunkának összeírását az e részben fenálló szabályrendelet értelmében okt. hóban elrendelte, minthogy azonban az összeírásokat némely hiányok pótlása végett visszaadnia kellett, annak eredményét csakis a jövő évnegyedes közgyűlésre jelentheti be. Annyit azonban már most mondhat az alispán úr, hogy a tavalinál tetemesen több munka napszám iratott össze, míg a megváltási ajánlatok csökkentek.

A közegészségi állapot a múlt évnegyedben nem mondható kedvezőnek. A ronesoló toroklob járványo-

san több községben lépett fel, u. m.: Bukinban, Gáran és Topolyán; a hártvás gégelob pedig Zentán, mely okból Topolyán az iskolák, Zentán pedig a kisdédóvodák bezárattak.

Az óv- és gyógyintézkedések mindenütt a kellő erélylyel megtétettek. Topolyán a kór megszűnővén, az iskolák újból megnyitattak.

Tapasztaltatván, hogy a községi törvénynek, a 7 éven alóli gyermekek gyógykezelésére vonatkozó rendelkezése épen nem foganatosítatik; ez irányban a járási tisztviselőkhöz egy körrendeletet intézett az alispán úr.

Végre jelenti az alispán úr, hogy a hasznos házi állatok egészségi állapota kielégítő volt, csak is a lovak között több községben, — különösen Kúlán nagyobb mérvben a takonykór mutatkozott; az óv- és gyógyintézkedések mindenütt egész erélylyel keresztülvitettek, és Kúlán, hol jelenleg lovas katonaság van elszállásolva, az összes lóállománynak a veszteglési idő alatt, 14 naponkénti megvizsgálását rendelte el az alispán úr.

Az alispáni jelentés éljenzéssel fogadtatván, azt a főispán úr is örömmel vette tudomásul és kifejezte abbéli reményét, hogy az oskolalátogatás ügye is jobb virágzásnak fog örvendeni, miután Sándor Béla alispán úr Bács-Bodrog megyére oskolalátogatónak kineveztetvén, erélye nem fogja megtűrni a visszásságokat.

Ezután Dr. Alföldy Gedeon emelt szót: A hírlapokból ismeretes, hogy Gromon főispán úr Ő méltósága, kiváló érdemeinek elismerése és megjutalmazásaért Ő es. és apost. királyi Felsege által a szentistvánrend kis keresztjével diszített fel, s meg van győződve, hogy ezen legkegyelmesebb királyi tény az egész megye örömezzetével találkozott, (hosszantartó lelkes éljenzés) megragadja tehát itt az első alkalmat, hogy ezen örömdetes érzelmeknek kifejezést adjon, és indítványozza, hogy ez örömezzelmek jegyzőkönyvíleg megörökítettvén, erről kivonatilag a főispán úr is értesíttessék. (Hosszantartó éljenzés.)

A főispán úr Ő méltósága köszönetet mond a megye közönségének ezen újabb ragaszkodásáért, de a legfelsőbb kegyelmi ténynyel történt kitüntetését nem tartja saját érdemének, hanem ebben legtöbb érdemök van azon bizottsági tag uraknak, kik őt nehéz feladatában, a zöld asztalnállevő tanácskozásokban öszintén támogatják; ha tehát neki igazán érdemei volnának, ezek csak is a bizottsági tag urak érdemei és mint a katonaságnál mindig a vezért szokták feldiszníteni, így történt ez itt is, kéri a bizottsági tag urak szíves támogatását a jövőre is, köszönetet mondva szíves ragaszkodásukért.

E beszéd lelkes éljenekkel fogadtatván, Dr. Alföldy indítványa elfogadtatott.

Felvétetett Sándor Béla alispán úr, mint az igazoló választmány elnökének, jelentése a megyei leg-

több adót fizető bizottsági tagok névjegyzékének megállapítása tárgyában.

A legtöbb adót fizető 300 bizottsági tagok közül: Gróf Chottek Rezső 34313 frt, idősb Báró Rudics József 19361 frt 50 krt., Báró Rédl Béla 9165 frt 93 krt és legkisebb összegben Basch Simon 485 frt 53 krt egyenes állami adót fizetnek.

Tárgyaltatott a belügyministeriumnak 4049. sz. a. intézménye, melyel Ő cs. és apost. kir. felségének legfelsőbb kéziratával ellátott köszönő levelét leküldi a tartalékosok és honvédek pontos és gyors megjelenése körül a politikai hatóságok és községi közegek részéről tanúsított buzgalom miatt.

A legfelsőbb királyi leirat felállva és hódoló tisztelettel halgattatott végig és vétetett tudomásul.

A számos elintézett tárgyakból csak néhányat említek még meg, miután az egész gyűlés lefolyása hasábokat venne igénybe.

Tárgyaltatott a belügyministeri intézvény Kis-Kér község árvatárában 1812-től 1837-ig évekből eredt 61006 frt 48 kr. hiány mikénti megtérítése tárgyában.

Az akkori számadók örököseinek kipuhatólása rendeltetvén el, a további teendők pedig ezután fognak megtörténni.

Felvetetett a belügyministeri intézvény Geszener Gyula okleveles gyógyszerésznek egy Ó-Beesén létesítendő második gyógytár engedélyezése iránti folyamodása tárgyában.

A második gyógytár felállítása szükséges nem lévén, de az a reális joggal felruházott első gyógytár fenállására nézve is veszélyes lévén, a kérvény tekintetbe nem vehető.

Tárgyaltatott a belügyministeri intézvény Zenta rendezett tanácsú város 1872. évi közpénztári számadása felett 1873. évi martius 1-én 76. sz. a. hozott megyei határozat feloldása tárgyában.

Parsetics Félix felszólalása Jankovich Aurel Zenta város polgármesterének felvilágosító előadása és Rác György úrnak Jankovich Aurel indítványát pártoló nyilatkozata után elhatározatott, hogy az ügyiratok tanulmányozás végett a megyei tiszti fő-ügyésznek adassanak ki, és miután itt hűtelen kezelés és nem egyszerű számadási hibák forognak fenn, az ügy a királyi ügyészséghez is tétessék át a bünyfenyítő vizsgálat megejtése végett.

Somogy megyének két rendbeli, továbbá Szabolcs megye végre Pest-Pilis- és Solt megyék ismert átiratai egyszerűen tudomásul vétettek.

Megválasztattak ez alkalommal a követválasztási központi választmányba Dr. Rátay József, Karvázy Zsigmond urak.

A kilépett közigazgatási tagok helyébe pedig megválasztattak Schmausz Endre, Pletikoszits Sándor, Harlikovits Károly urak újlag, továbbá Schlagetter Gyula és Aman József urak. A gazdasági választmányba: Alföldy József, Gräber Miklós, Gajcsinovits

TÁRCA.

KARCZOLATOK

a fővárosi életből.

Budapest, 1878. dec. 18.

Beköszöntött nálunk is a sokak által óhajtván várt tél teljes pompájával. Hó lepi el a főváros utcáit, hó borítja a kopasz háztetőket s a lombtalan fákon hópelyhek csillámlanak. A szőke Duna vízében hatalmas jégtáblák sűrűn zajlanak, fenyegetve a fényes palotásor büszke lakóit. Kiket a sors kedvezéseivel felhalmazott, — sietnek felhasználni a kínáló alkalmat s csengő szánakon repülnek végig a fényes utcákon. Hisz egy-két nap múlva úgy is csak a háztetőkön s fákon lesz szemlélhető a csillámló hólepel, csakhamar el lesz az utcákról, a kapitányság szigorú parancsa folytán, távolítva. Irigylendő kisvárosiak, boldog falusiak!

Van azonban az éremnek másik oldala is. Szám-talan család, melynek mindeunapi kenyere is alig van,

kénytelen fűtőszert hiányában, nyomorult, fűtetlen pince- vagy padlás-szobájában dideregni s a megfagyás irtóztató veszélyét kikerülendő, rozzant ágyszalmája közé temetkezni. A büszke főváros csillogó, cifra köntöse nyomort s inséget takar.

Élénk metamorphosison megy keresztül ez idő szerint a királyi főzálogház, a mennyiben a tavasz s nyár folyamán nyugalomba helyezett téli kabátok, — hamiltonok s tudja Isten milyen néven nevezett felöltőkkel cseréltetnek ki.

A múlt héten érdekes vendégei voltak a fővárosnak, és pedig a 47 tagból álló bosnyák küldöttség Milinkovics őrnagy vezetése alatt. A főváros igen csekély érdekeltséget tanúsított irántuk; alig néhány kíváncsi ember várta őket az indóháznál.

Minden vallásfelekezet s rang képviselve volt köztük. A királyi fogadtatáson Musztafa Fazil Paties serajevói polgármester nyújtotta át a hódolati feliratot. Tiszát is *szerecséltették* látogatásukkal, mely alkalommal az a comicus incidens adta elő magát, hogy egy-két bosnyák *notabilitás* a kapuban tisztelgő egyenruhás kapusnak kezét csókolt, azt hívén a magyar miniszterelnöknek. Elképzelhető, hogy mennyire lehetett meghatva a jámbor portás e nem várt kitüntetés és megtiszteltetés folytán. A magyar delegáció pénteki

Mladen, Dr. Offenheimer Vilmos, Pletikoszits Sándor, Széchényi Jenő, Szemző István, Ertl János, Eigl József, Szász János, Császár Ferencz és Milassevits Márton urak.

Jablonkay Géza.

A bács-bodrog megyei gazdasági egylet 1878. dec. 17-én a megyeháza nagy termében tartott közgyűlése.

Az alig husz tagból álló közgyűlést d. u. 4 és ½ órakor *Magyar I. elnök* nyitja meg. *Elnök* kijelenti, hogy miután a hat év eltelt, a tisztikar lemond; a tagok kötelezettségeit megszünteknek nyilvánítja; ajánlja a tanácskozást az ujjaalakulás fölött és az aláírási íveknek újból kibocsáttatását. *Karakasvits*: a közönynek tulajdonítja azt, hogy az egylet nem mutathat föl oly eredményeket, mint a minőket általában vártak tőle—köszönetet szavaz a tisztikar eddigi működésének s óhajtja annak megmaradását minden körülmények között.

Elnök: ismételten kéri számára a felmentést, mert nem reményli, hogy számos elfoglaltsága miatt a rárótt kötelezettségnek a jövőben megfelelhessen. Az elnöki hivatalra Vojnich Jakabot ajánlja a közgyűlésnek.

Vujerich Z.: korainak tart minden tanácskozást e fölött; pontos jelentést kér előbb az egylet működéséről.

Elnök: jelenti szóval, hogy az egylet működése a lefolyt időszakban a szabadkai kiállításban lelte te-

tőpontját, mely kiállítás az egyesületnek 800 forintot jövedelmezett. Bemutatja ezután az egylet vagyoni állapotát:

100 frttal alapító tag van 114; 200 frttal van 1; 400 frttal van 1; 1000 frttal van 1; összesen tehát 117 alapító tag, kiknek alapítványa 13,000 forintot képvisel.

Évdíjas tag van: 471 A vagyoni állapot szerinte nem képezne akadályt az egyesület felvirágzása tekintetében, hanem igenis a részvét hiánya; el kell tehát dönteni a közgyűlésen hogy van-e általában oly fokú részvét a megye közönségében az egyesület iránt, melytől az egylet fenállását lehetne reményelni.

Rács V.: titkári jelentését olvassa fel. Egyebek közt a szabadkai kiállítást részletezi, a jelentés szerint kiállító volt 160; a géposztály leginkább volt képviselve, a borászati legtöbb eredményt mutatott föl; kiosztatott 76 db aranyérem, 67 db ezüstérem és 60 dícsérő oklevél; némely kiállító éremben és dícsérő oklevélben reszesült. Jelenti továbbá hogy a megye gazdasági viszonyairól magának képet alkotandó, számos községbe íveket bocsátott ki.

Sok község megküldte az íveket a gazdasági viszonyokat felderítő rovatok betöltésével.

Hálás köszönetet mond a közgyűlésnek a bizalomért, melylyel iránta viseltetett midőn titkárrá választotta meg; 1877. mart. elsején foglalta el hivatalát azonban az általános pangás miatt csakhamar le-

ülésén is jelen voltak, hol akkor éppen Simonyi báró az occupatio ellen szónokolt. Román tanár híres bűvészetű előadásait is megnézték. Legtöbb mutatványát „ördögösség”-nek nevezték, sőt az egyik ó-hitű püspök, midőn Román egy üres zacskóból eleven kacákat szedgetett ki, — rémülten keresztet vetve magára, a természet rögtön el akará hagyni. Csak Milinkovics rábeszéléseinek sikerült, a megijedt egyház-fejedelmet ott marasztalni, de az már nem volt megakadályozható, hogy tisztes távolba ne húzódjék a bűvésztől.

Ad vocem Milinkovics. Ez ugyanazon személy, kinek vigyázatlansága okozá a *maglaji* katasztrófát.

A küldöttségnek igen megtetszett Budapest; meg is nézték minden nevezetességeit. Legnagyobb részük szombaton este utazott el.

A zene-kedvelő közönségnek igen kedves estét szerzett a f. hó 12-én a redoutuban tartott 3-ik, s az idén utolsó zenekari hangverseny. Mint vendég Friedrich-Materna asszony, a bécsi opera színház dráma primadonnája működött közre. Gyönyörűen énekelt két magándalt. A siker elérésében igen nagy része volt a nemzeti színház derék zenekarának.

A budapesti színházak változatos műsorral kedveskednek. Alig múlik el egy hét is, hogy valami új

darab ne kerülne színre. A nemzeti színházban a „Daniseffek” Visy Károly fordításában, nyeri el a közönség viharos tetszését; míg a népszínházba a „Piros bugyelláris” népszínmű, s a legujabban színre került „Egy katona története” vonzza a közönséget. Az akkora zajt és botrányt előidézett „Niche” a jövő héten kerül előadásra.

Érdekes fejlődést kezd venni a *petárda* ügy. Csak nem tudott ez ideig, különben ügyes rendőrségünk, rájönni a tettesre.

Ha ily kitartóan hideg marad az idő, bekövetkezik csakhamar a koresolya-idény is, melynek szintén meg van a maga regénye. Sok fiatal hölgyet s férfit az idén vezetnek először *jégre* . . . Sok, egymást alig látott férfi s nő, itt nyert ismerettség után, mint férj és feleség jelennek meg a farsangi élite bálokon. Hány ifjú hölgy szívében fakad fel ép a jégen a kezdő szerelem esírása? . . .

Befejezem kareolatimat azon reményt táplálva, hogy a farsangban tek. szerkesztő urammal valami jó-tékony célra, kivilágos kivirradtig együtt rakjuk a esárdást. (Kivénülök már az ilyenből. Szerk.)

Affinis.

mondott a titkári fizetéséről, megtartván a titkári címet s végezvén a titkári hivatal teendőit.

Végre emelkedett lelkesedéssel hívja föl a közgyűlést az egylet pártolására. Appellál a közgyűlés hazafiságához, mely lánggra lobbanthatja a szikrát; reményli hogyha csak némi érdeklődés mutatkozik az egylet iránt, úgy az virulni fog.

Beszédét azon ohajával fejezi be, hogy az egyesület újjáalakulása határozatilag mondassék ki.

Széchenyi Jenő: nem kívánja az alakulást a jelenlegi közgyűlésen, hanem új intézkedések megtételét indítványozza; csak akkor szervezkedjék az egylet, ha a gyűjtő íveken tetemes pártolást tapasztal.

Széchenyi Jenő úr szavaira többen ellenvetik, hogy a meghívóban a közgyűlés tárgyai közé az egyesület újjáalakulása is sorolva van; mindenki a meghívót megtekinthette s meggondolhatta kiki hogy újjáalakítandó-e az egylet vagy sem?

Nincs ok a halogatásra; az csak kárára válnék az ügynek.

Vujevich Z.: a meghívóban foglalt tárgysorozatot olvassa föl; azután így kezdi beszédét: Közönnyel viseltetünk az egylet érdekei iránt —

Vojnich Jakab: közbe vág: „Ne tessék többesben beszélni.“

Vujevich Z.: azt hiszem, hogy ha kivülem még egy van a jelenlevők között, ki velem egy nézetben van, úgy bátran beszélhetek többesben.

Kérem, ne tessék közbeszólás által a közgyűlés tekintélyét megsérteni.

Ezután így folytatja Vujevich úr: Miként az elnök úr jelentéséből kitűnik az egyesületnek 471 év-díjas tagja van; ha ily nagy számból a mai közgyűlésen csak 20—25 tag jelent meg, akkor a közgyűlés nincs arra hivatva, hogy az újjáalakulást határozatilag kimondja. Oly időre kell halasztani az alakulást, midőn többen vehetnek részt a közgyűlésen, például a jövő év martius havában tartandó megyei közgyűlés idejére.

Vojnich Jakab: megjegyzi, hogy ő nem talál az egyesület alapszabályai között olyant, mely meghatározná, hogy hány tag jelenléte szükséges a határozat hozatalra; azután Vujevich úr beszédére reflectálva határozottan protestál az ellen, hogy nincs érdeklődés az egyesület iránt, mert hisz ő meleg érdeklődéssel viseltetik iránta. Visszautasítja Vujevich úr nyilatkozatát.

Szerinte sophisma Vujevich úr azon állítása, melynél fogva az egyesület nem alakíthatja magát újjá, csupán azért mert a távollevők beleegyezése nem kéretett ki. Ez circulus vitiosus; a martiusban összehívandó közgyűlésen még kevesebben lehetnek jelen, mint most s így sohasem éretik el a cél.

Nem csodálja a közönyt, melylyel némelyek a gazdasági egylet érdekeit felkarolják, mert Szabadka nem képez központot; exclusiv helyzetben van.

Végül meg lévén győződve az egylet szükséges-

Lengyelország felosztásának kül- és belokai.

— Történelmi tanulmány. —

Városhy Tivadar-tól.

Külokok.

1. §.

A XVIII. század materialisticus elvei alkalmazva az uralkodók által a nemzetközi viszonyok elintézésében.

(Folytatás)

Ennek következtében minden nemzetközi szerződés illusoriussá válik.

2) Minden állam féltékenyen ügyel arra, hogy az egyensúly az egyes államok közt meg ne zavartassék. Minden módon meg kell akadályoznia, hogy valamely állam oly hatalomra vergődjék, mely saját érdekeivel vagy hatalmi állásával ellentétben áll. Ezen egyensúly fentartására szintén minden eszköz meg van engedve. S ha másképp nem lehet, úgy háború üzenése által kell az egyensúlyt biztosítani.

Mindezekből végre elvi helyeslése következik az úgynevezett annexio-politikának. Mert ha minden állam törekvéseinél és tetteinél csupán saját érdekei szolgálnak mérvadókul, akkor feljogosítva érzi magát, a mint azt saját érdekei, vagy hatalmi állása úgy kívánják, más kisebb területű vagy kevésbé hatalmas államot bekébelezni.

Az annexiopolitika utolsó eredménye a materialismus talaján nőtt internationalis theoriának.

Az annexionalis politika valóítására hasonlókép minden eszköz meg van engedve.

Ezen theoria következtében a materialismus egészen a radicalismus terére lép, széttép minden erkölcsi köteléket az államok közt s ha az mondatik, hogy a diplomatia nem ismer morált, hanem csak érdekeket, úgy ez utóbbi állítás a fenebbi elmélet által tökéletesen igazolva van. De ép úgy igazol minden ravasz-ságot, eselt, titkolódzást, melyet az államok egymás irányában tanusítanak.

XIV-ik Lajostól kezdve az uralkodók ezen nemzetközi elvek szerint intézték el ügyeiket egymás között. Ezen elvnél fogva sértette meg XIV-ik Lajos az 1660-ban junius 6-án Spanyol- és Franciaország között kötött pyrenei békét, az 1668. máj. 2-án ugyan ezen hatalmak között kötött aacheni békét, az 1678. szept. 17-én Spanyol- és Franciaország, az 1679. febr. 5-én Lipót és a német birodalom, valamint XIV. Lajos között kötött nymwegeni békét, az 1684. aug. 15-én Regensburgban egyrészt a császár, a német birodalom és Spanyolország, másfelől pedig a francia korona között kötött fegyverszünetet. Ezen elvnél fogva sértette meg II. Katalin a Lengyel- és Oroszország kö-

ségéről, melyet azzal indokol, hogy Bács-Bodrog megye nagy területtel bír és sok adót fizet; melegen ajánlja az újjáalakulást.

Gromon D: nem tagadja, hogy közöny uralkodik a gazdasági egyesület iránt. Ezen részvétlenség okait következőkben találja:

- 1) hogy Bács-Bodrog megyében három szab. kir. város van, melyek elkülönítik magukat a megyétől.
- 2) hogy hiányzik a középbirtokos osztály.
- 3) hogy a kevés középbirtokosok is haszonbérbe adják földeiket.

Ő sem tartja helyesnek azt, hogy a jelenlevő 20—25 egyén határozzon 471 fölött; de másrésről nem tartja kimondhatónak a közgyűlés elhalasztását sem. Mert hisz' az elnök lemondott, ki fogja az elhalasztandó közgyűlést összehívni?

A meghívó határozottan szól az újjáalakulásról; tehát ő is félvén attól, hogy a folytonos halogatás az ügyre nézve hátrányos lesz, a jelenlegi közgyűlésen óhajtja az újjáalakulást eszközölni.

Parcsetich Felix: A tisztikar lemondása még nem fogadtatott el; először a lemondásokat kell elfogadni.

Rác V.: ismétli, hogy az általános pangás miatt mondott le fizetéssel járó titkári hivataláról. Újlag felszólítja a közgyűlést a szerveskedésre, miután vannak eszközök hozzá.

Elnök: jelenti, hogy a titkár lemondását elfogadta s a fenförgő körülmények között nem látván be

szükségességét a titkári hivatalnak, ezt mással nem is töltötte be.

Parcsetics F: „Mikor történt a lemondás?”

Rác V: mult évi decemberben mondtam le; hiszem hogy a viszonyok jobbrafordultával elég teendője lesz a titkárnak.

Elnök: ha újjáalakul az egyesület, akkor kétségkívül titkárra is lesz szükség.

Berényi pénztárnok: az egyesület fentartása mellett szól.

Jelenti, hogy minden egyes tag legalább részben tesz eleget pénzbeli kötelezettségének; felhívásokat bocsátott ki; sokan azt felelték neki, hogy nem fizetnek, mert nem ad az egyesület jelentéseket, melyekből az egyesület működése derülne ki.

Vujerich Z: ha a közgyűlés határozatilag kimondja az egyesület újjáalakítását, ezzel egyszersmind a réginek feloszlását mondja ki. Ámde az alapszabályok 13. §-sa értelmében ahhoz, hogy a közgyűlés határozatra emelje az egyesület feloszlását, a tagok $\frac{2}{3}$ -ának kell jelen lenni. Miután pedig a jelenlegi közgyűlésen nincs annyi jelen, azért megmarad előbbi indítványa mellett, hogy a közgyűlés jövő évi martiusra napoltassék el.

Reflectálva Vojnich J. úr előbbi szavaira állítja, hogy Vojnich úr a közgyűlés méltóságával meg nem egyezőleg utasította vissza szavait.

(Folytatás köv.)

zött az 1686-iki alapján kötött 1767-ik egyezményt, melynél fogva kölcsönösen garantirozták egymásnak országaik integritását. Ezen elveknél fogva támadta meg II. Frigyes M. Teréziát s szegték meg II. Frigyes és II. Katalin mindazon rossz intenióból tett ígéreteket, melyekkel a lengyeleket elámitani iparkodtak, midőn a legravaszabb diplomatai fogásokkal csalák meg a lengyel nemzetet.

Külsőleg őszinte jó barátok képében közeledtek a lengyel nemzethez, ámde mindenre kész ügynökeik fondorkodó kígyók gyanánt furakodtak be a nemzet testébe s halált okozó mérgökkel vesztét idézték elő.

Avagy nem cselekedtek-e így a fejedelmek, midőn az egész világ szeme előtt azt hirdették, hogy egyedi céljuk a béke és Lengyelország integritásának fentartása, titkon pedig Solmes és Repuin ügynökeik által oda működtek, hogy a dissidenseknek engedélyezett túlkövetelések által az ország fiai közé az egyenetlenség magvát hintsék?

Midőn így a hatalmak saját eljárásuk következtében lángba boríták Lengyelországot s saját fiait uszították egymás ellen, akkor álltak elő a kifejtett elvekkel mondván, saját érdekeink nem türik tovább Lengyelország háborgását, tehát hódítsuk meg!

A kifejtett elvek az államok lételére nézve igen

veszélyesek. Mert csak azon kérdést kell a materialismus rajongó pártolóihoz intéznünk, hogy hol van azon pont, melynél valamely állam érdekei veszélyeztetve vannak s hol van azon határ, meddig azok biztosítva vannak?

A kifejtett elvek e mellett a szeszélyt és önkényt igazságos színben tüntetik föl; azok köpenyével takarták be eljárásukat azon hatalmak is, melyek Lengyelország felosztására befolytak, midőn ekkép indokolták cselekvésüket:

„Tettük ezt, mert érdekeink úgy kívánták.”

De azt mondhatná valaki, hisz' ezen elvek a hatalmas államok lételét is végveszélylyel fenyegeti?

Természetes, hogy úgy van; mert eltekintve a területileg kisebb és kevésbbé hatalmas államoktól, melyek egy percig sincsenek biztosítva az occupáltatás ellen, a nagyobbaknak folytonosan növelniök kell katonáiknak számát a kölcsönös féltékenység miatt. Ennek következtében az államok katonai laktanyákká változnak át, melyek a nemzetek pénzáldozatába kerülven, azok elszegényedését s így állambukásokat idéznek elő.

(Folytatása köv.)

Bácsmegeye és a fehérvári kiállítás.

A jövő év május havában országos kiállítás nyílik meg az Árpádok koronázási ősvárosában, mely kiállítás iránt a közfigyelem országosan úgy fel van keltve, hogy ma már 72, mond: *hetvenkét* nagyobb „*kiállítási bizottság*“ működik az ország különböző vidékén, melyeknek célja a kiállításban való részvételt általánossá tenni.

Csak Bácsmegeyében nem hallani arról semmit, vajjon egyes városok, egyes vidékek, egyes testületek, egyes uradalmak, vagy egyes cégek szándékoznak-e részt venni a fehérvári kiállításban, — honnan pedig Bács megeyének elmaradnia annál kevésbé volna szabad, mert hiszen területén már három nagyobb kiállítás volt rendezve, úgy mint: Ujvidéken, Szabadkán és a méhészeké Kúlán.

Az ezen kiállítások rendezői és látogatói bizonyára közvetlen tapasztalatból tudják, mily jelentősége van kiválóan nálunk az országos kiállításnak, s hogy nekünk még igen-igen sok kiállításra lesz az ország különböző vidékein szükségünk, míg teljesen tájékozunk magunkat arról, tulajdonképen mivel is bírunk s mi-ben és mennyit kell még az *ipar, művészet, gazdaság és tudomány terén haladnunk*, hogy a külfölddel versenyehessünk.

Bács megeyének azonban más indokból is sietnie kellene a fehérvári kiállításra.

Majd 200 □ mértföld területén 500 ezer lakóval bír, s a magyar alföld egyik legfontosabb, legnevezetesebb vidékét képezvén, hivatva van arra, hogy Székes-Fehérváron az alföldet képviselje, vagyis hogy feltárja az ország s kiválóan a dunántúli vidék előtt, ezen 500 ezernyi lakóval bíró nagy megeye termelési, közgazdasági és culturalis viszonyait.

Bács megeyének tehát már csak ezért sem szabad elmaradnia a fehérvári országos kiállításról, hanem össze kell gyűjtenie mindazt, mit előbb Ujvidéken, Szabadkán és Kúlán összegyűjtött; össze kell gyűjtenie, mit a Tisza vidékén, Duna vidékén, nagyobb városokban az ipar, művészet, tudomány és gazdaság terén fel bír mutatni.

Azért hát sorakozzanak első sorban is *gazdáink*, s gyűjtsék megyszerte, amivel bírnak a mezőgazdaság, állattenyésztés, kertipar, erdészet, gazdasági szerszámok stb. ágában; — lépjenek járásokként vagy vidékenként összeköttetésbe, hogy ami talán egyeseknek nehéz volna, azt vállvetett erővel könnyebben elérhessék.

Sorakozzanak *iparosaink* is, s ha máskor a külföldi ipar ellen hitelviszonyaink és pártoláshiány miatt panaszkodnak, most ne rakják össze kezeiket, hanem mutassák ki, mit bírnak kiállítani, mennyire képesek iparunk okszerű haladását előmozdítani s a külföldi iparterményekkel versenyezni. Alakítsák meg saját körükben a „kiállítási bizottságot“ s így a tömeges rész-

vét, a vállvetett csoportosulás meg fogja könnyíteni a feladatot.

Buzduljanak fel ezenfelül *tudományos intézeteink*, gyárosaink, *gépészeink*, régiség-búváraink, *statistikusaink*, nyers termelőink, *hereshedőink*, sőt sorakozzanak a kézi munkákban és gazdasszonykodásban ügyesebb *hölgyeink* is; mutassák fel az országnak, mi mindent bír Bácsmegeye a kiállításra vinni.

Ragadja meg, egy szóval, mindenki az alkalmat, megeyénk jó hírnevének, előhaladásának és a társadalmi téren való buzgolkodásának emelésére, hogy a kiállításon Bácsmegeye ne csak területével szerepeljen a kiállítandó térképeken, hanem lakóssága arányához képest szerepeljen a résztvevésben is.

S hogy mindezt kellő siker koronázza, hogy egyeseknek a kiállításban való részvétel meg legyen könnyítve, alakítsanak megeyei központunk vezérferfiak és lelkesei maguk körében egy „megeyei kiállítási bizottságot“, melynek feladata lenne buzdítani, felhívni és tájékozni megeyénket a teendőkről; mozgalmakat indítani egyes vidékek és járások termelői, iparosai, gyárosai és uradalmaiban;¹⁾ összeköttetést szerezni a különböző vidékek bizottságai és kiállítói között; fokról fokra tudomást szerezni a különböző járások és vidékeknek mozgalmairól;*) egy szóval, lehetőleg gondoskodni az általános mozgalom megindításáról és annak célszerű vezetéséről.

Ki a célt akarja, kell akarnia az eszközöket is, azért párt-, nemzetiség- és személy-különbség nélkül sietni kell a „megeyei kiállítási bizottság“ megalakításával, nehogy megeyénk távolléte által tündököljék majd az országos kiállításon.

Keletéri.

Ó-Becse, 1878. december 13.

A „*Zasztava*“ f. é. 185. számában *Dr. Illics György* ó-becsei községi orvosról egy roszakaratú közlemény jelent meg, mely azt állítja a nevezett orvosról, hogy kedélybetegségének orvoslását *görög nem egyesült szerb létére* a r. kath. egyházban kereste; „de hiába kereste — úgymond a rosz szívü „testvér“, — mert a mit keresett, nem találta meg, sőt azóta még betegébbé lett, nem merte senki beteghez híni. Tehát őt lelki, azaz elmebetegség vezette a r. kath. egyház „fazekába!“**) Csodáljuk nagyon Bende József volt helybeli r. kath. plébános urat, miként bírta a beteg elméjü embert egyházába befogadni, sat.“ Ezen rosz lélekből származó közleményre röviden csak ennyit jegyzünk meg:

¹⁾ E tekintetben megeyénk lapjai is sokat tehetnének, ha tájékoznák olvasóikat a teendőkről lépten-nyomon figyelemmel kísérenék egyes vidékek mozgalmait s buzdítólag értesítenék azokról a közönséget.

*) Igen jó volna, minél előbb statisztikai adatokat szerezni a megeyében szervezett kiállításokban való résztvevőkről, — és a fehérvári kiállítás ügyében itt-ott talán felmerült kisebb mozgalmakról.

**) Minő kifejezés! Jellemző nagyon.

Dr. Illies Aradon végezte tanulmányait a kath. gymnasiumban, s már gyermek korában hajlama támadt a r. kath. vallás irányában. Később mélyebb tanulmányokat tett s tiszta meggyőződés vezette őt azon nagy jelentőségű lépésre, melyért szerb testvérei közül sokan örült hírét költötték, őt durva bántalmakkal illették s minden áron tökéletesen tönkre akarják tenni. A nevezett közlemény azalatt jelent meg a Zasztavában, míg Dr. Illies beteg nejenél időzött Bécsben. Ő a napokban haza tért, e sorok írója is beszélt vele s elmeháborodásnak legesekélyebb jelét sem fedezhette fel rajta. Különben sem igaz, hogy őt beteghez hinni a gonosz koholmány dacára is ne merték volna. Igen is hitták, sőt roszakarói még *receptjeit is kémlelő vizsgálat alá vették, de bennök semmi hibát nem találhattak.* Különben Ó-Bécsen közeledik az orvosválasztás is, azért gondolható: mi célja van a szerb testvérek lovagias eljárásának. Kár nekik ily alacsony eszközökhöz folyamodniok, hiszen összetartásukkal úgy is mindenben legyőzik az *egyezni nem tudó becsei magyarokat.* Illies józan elméjének épen az is elég bizonyítéka, hogy ng. Bende úr nem vonakodott őt a r. kath. egyház kebelébe fogadni. Ennyit az igazság érdekében!

Különféle.

A zombori városi könyvtár könyvjegyzékének két füzeté jelent meg a napokban; a kilencedik a legújabb német és francia, a tizedik az összes magyar munkákat foglalja magában. A füzetek 10 krajcárért kaphatók a könyvtárban. E könyvtár körülbelül 21000 kötetet számlál.

A Dudás Ödön által szerkesztett s Pacséron megjelenő „Bács-Bodrog“ évnegyedes tört., népismer., st. és régészeti folyóirat ez évi 4. füzeté is megjelent változatos és érdekes tartalommal. E vállalat hézagpótló s nem birjuk eléggé ajánlani t. olvasóközönségünknek. Célja nem kevesebb, mint meggyénk multja és jelenének minden mozzanatát felölelni. Egész évi előfizetési ára 2 frt. Egyes füzet ára 60 kr.

A zombori állami főgymnasium tanulóiinak száma 314. Születésre nézve ebből zombori 155, a megye különböző s körülbelül minden községre egy egy eső összesen 114. A maradt 45 tanulóból az ország különböző megyéire jelesül Torontál, Szerém, Temes, Csongrád, Nograd és Baranyára 38, külföldre 7 esik.

Közgyűlés. A megyei közgyűlés f. h. 18-án folytatást nyert. Ekkor fogadta el a közgyűlés a községi jegyzők abbeli kérvényét, hogy nekik a községek lakosainak száma szerint több-kevesebb segédjegyző és írnok adassék.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: RADICS GYÖRGY.

HIRDETÉSEK.

EGY NYÁRI ÖLTÖNY
4 frttól 25-ig.

FÉRFI ÖLTÖNY

REGGELI KABÁTOK
8 frttól 24-ig

RAKTÁR.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani dúsan felszerelt

KÉSZ FÉRFI- ÉS GYERMEK-ÖLTÖNY

RAKTÁROMBAN

valamint minden idényhez megfelelő legdivatosabb, nagy választékú gyapott árú kelméimet.

☞ Megrendelések a legjutányosabb árak mellett fogad-
tatnak és kívánatra 24 óra alatt elkészítetnek.

Mély tisztelettel

LUSTIG JAKAB.

ŐSZI s TÉLI NADRÁGOK
5 frttól 12-ig.

☞ A raktár létezik főutca LAL-
LOSSEVITS JAKAB úr házában.

24-22

TÉLI KABÁTOK
10 frttól 60-ig.